Гайдулян В. В., д. філ., доц. Алексеєвська Г. С.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ*

*Тези підготовлено у межах проєкту
101048173 – Monetary policy – ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH
«Успіхи і недоліки монетарної політики Європейського союзу: наслідки для України»

Протягом багатьох років Німеччина залишається однією з провідних економік світу. Вона базується на поєднанні потужної промислової бази, розвиненого сектору послуг та високого рівня інноваційної активності. Важливою рисою є експортна орієнтація економіки, що забезпечує її стійкі позиції у міжнародній торгівлі. Високий рівень продуктивності праці досягається завдяки значним інвестиціям у технології, освіту та науково-дослідну діяльність, а ефективна взаємодія між державою, бізнесом і науковими установами формує сприятливе середовище для економічного розвитку [1].

Натомість економіка України перебуває на етапі структурної трансформації та характеризується більшою вразливістю до внутрішніх і зовнішніх шоків. Її структура має переважно сировинний характер, що обмежує можливості створення високої доданої вартості. Низький рівень інвестицій, інституційні проблеми та військово-політичні ризики стримують економічне зростання, незважаючи на наявний потенціал, зокрема людський капітал і ресурсну базу [2].

Порівняльний аналіз основних макроекономічних показників за 2020-2024 роки дозволяє чітко визначити відмінності у рівнях розвитку двох країн. Зокрема, обсяг валового внутрішнього продукту Німеччини упродовж аналізованого періоду залишався стабільно високим і коливався в межах понад 3,5 трлн дол. США, тоді як в Україні цей показник є значно нижчим і демонструє суттєві коливання, особливо у 2022 році. Аналогічна ситуація спостерігається щодо ВВП на душу населення, який у Німеччині перевищує український у декілька разів, що свідчить про істотний розрив у рівні добробуту населення.

Аналіз інфляційних процесів показує, що в Німеччині рівень інфляції загалом залишається контрольованим, навіть попри його зростання у 2022-2023 роках. В Україні інфляція є значно вищою та більш волатильною, що створює додаткові ризики для економічної стабільності та ускладнює довгострокове планування. Схожа тенденція спостерігається і на ринку праці у Німеччині, рівень безробіття є стабільно низьким, тоді як в Україні він залишається значно вищим, що свідчить про наявність структурних проблем.

Важливим індикатором є також прямі іноземні інвестиції. Німеччина демонструє стабільно високі обсяги їх залучення, що пояснюється високим рівнем довіри інвесторів, розвиненою інфраструктурою та ефективним інституційним середовищем. В Україні обсяги інвестицій значно нижчі та нестабільні, що обумовлено підвищеними ризиками та недостатньо сприятливим бізнес-кліматом.

Проведений аналіз підтверджує наявність суттєвого розриву між країнами за ключовими макроекономічними показниками, що відображає різний рівень економічного розвитку, ефективності інституцій та стабільності економічного середовища.

З огляду на досвід Німеччини, для України доцільним є формування комплексного підходу до економічного розвитку. Насамперед необхідно стимулювати структурну модернізацію економіки через розвиток промисловості та високотехнологічних галузей, що дозволить збільшити частку продукції з високою доданою вартістю та зменшити залежність від сировинного експорту. Важливим напрямом є також активізація інноваційної діяльності, що передбачає збільшення інвестицій у науку, технології та цифровізацію економіки [4].

Ключовим фактором економічного зростання є покращення інвестиційного простору. Це потребує зміцнення правової системи, забезпечення захисту прав власності, підвищення прозорості корупції. Формування стабільного та передбачуваного бізнес-середовища сприятиме залученню іноземного та внутрішнього капіталу.

Важливу роль відіграє розвиток людського капіталу. Доцільним є впровадження елементів дуальної системи освіти, яка успішно функціонує в Німеччині, що дозволить підвищити рівень професійної підготовки кадрів і зменшити дисбаланси на ринку праці. Це сприятиме зростанню продуктивності праці та підвищенню конкурентоспроможності економіки [5].

Підтримка малого і середнього бізнесу є основою для економічної динаміки України. Створення сприятливих умов для підприємництва, спрощення регуляторних процедур та розширення доступу до фінансових ресурсів сприятимуть активізації економічної діяльності. А також контроль інфляції, ефективна бюджетна політика та підтримка стабільності національної валюти є ключовими передумовами для сталого економічного розвитку та зростання довіри інвесторів [6].

Отже, досвід Німеччини свідчить, що поєднання інноваційного розвитку, ефективного державного управління та активної підтримки бізнесу формує основу економічної стійкості та конкурентоспроможності. Адаптація цих підходів з урахуванням національних особливостей України може стати важливим кроком на шляху до підвищення ефективності її економіки та забезпечення довгострокового зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. OECD. OECD Reviews of Innovation Policy: Germany 2022 - Full Report: веб-сайт. - URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-reviews-of-innovation-policy-germany-2022_50b32331-en/full-report/component-8.html (дата звернення: 29.04.2026).
2. OECD. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025 - Raising Investment and Exports: веб-сайт. - URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/full-report/raising-investment-and-exports_8614bf29.html (дата звернення: 29.04.2026).
3. World Bank. : веб-сайт. - URL: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD?end=2024&locations=DE&start=2020 (дата звернення: 29.04.2026).
4. OECD. OECD Reviews of Innovation Policy: Germany 2022: веб-сайт. - URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-reviews-of-innovation-policy-germany-2022_50b32331-en.html (дата звернення: 29.04.2026).
5. Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF). Duales Studium -Kurzbericht: веб-сайт. - URL: https://www.bmftr.bund.de/SharedDocs/Publikationen/DE/4/677798_Duales_Studium_Kurzbericht.pdf?__blob=publicationFile&v=10 (дата звернення: 29.04.2026).
6. World Bank (2023). Ukraine: Firms through the War: веб-сайт. - URL: https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/56478284-da0c-4f4d-ac9c-10d12870564e/content (дата звернення: 29.04.2026).